

איך להתמודד עם שוחד עצמי

עד כמה אתה בלתי משוחד בקבלת החלטות אישיות? האם אתה אוביקטיבי עם עצמך? חמש בנות מאתגרות את משה רבינו. בתגובתו המפתיעה, הוא מלמד אותנו שיעור במודעות עצמית.

לעילוי נשמת
הרה"ח ר' משה ב"ר עקיבא
יוסף הכהן ע"ה
פרידמן

שליח כ"ק אדמו"ר לבאהיא
בלאנקא, ארגנטינא
נלב"ע כ"ב תמוז ה'תשע"ו

נתרם ע"י
הרב יקותיאל דובער וזוגתו
מרת מרגלית רעכיל שיחיו
קלמנסון

תובנות לחיים

טעימה מתורתו של הרבי

פרשת פנחס

THE
SHLUCHIM
OFFICE

א. משה רבינו וחמש הבנות

מקור 1 חומש במדבר, פרק כ"ז, פסוקים א'-ד'

וּתְקַרְבְּנָה בָנוֹת צִלְפָחֵד בְּוֹחֶכֶפֶר בְּוִגְלֵעַד בְּוִמְכִיר בְּוִמְנַשֶּׁה לְמִשְׁפַּחַת
מְנַשֶּׁה בְּוִיֹּסֶף וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בָּנֹתָיו מִחֵלָה נָעָה וְחִגְלָה וּמִלְכָּה וְתַרְצָה:

וַתַּעֲמִדְנָה לְפָנַי מֹשֶׁה וְלְפָנַי אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וְלְפָנַי הַנְּשִׂאִים וְכָל־הָעֵדָה
פָּתַח אֱהֵל־מוֹעֵד לֵאמֹר:

אֲבִינוּ מֵת בַּמִּדְבָּר וְהוּא לֹא־הָיָה בְּתוֹךְ הָעֵדָה הַנּוֹעֲדִים עִלְיָהּ בְּעֵצַת־
קֹרַח כִּי־בָחֲטְאוּ מֵת וּבָנִים לֹא־הָיוּ לוֹ:

לָמָּה יִגְרַע שְׁם־אֲבִינוּ מִתּוֹךְ מִשְׁפַּחְתּוֹ כִּי אִין לוֹ בֶן תְּנַהֲלֵנוּ אַחֲזָה בְּתוֹךְ
אָחִי אֲבִינוּ:

מקור 2 חומש במדבר, פרק כ"ז, פסוקים ה'-י"א

וַיִּקְרַב מֹשֶׁה אֶת־מִשְׁפָּטָן לְפָנַי ה':

וַיֹּאמֶר ה' אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר:

כֵּן בָּנוֹת צִלְפָחֵד דִּבְרַת נָתַן תָּמַן לָהֶם אַחֲזַת נַחֲלָה בְּתוֹךְ אָחִי אֲבִיהֶם
וְהַעֲבַרְתְּ אֶת־נַחֲלַת אֲבִיהֶן לָהֶן:

וְאֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּדַבֵּר לֵאמֹר אִישׁ כִּי־יָמוֹת וּבֶן אִין לוֹ וְהַעֲבַרְתֶּם אֶת־
נַחֲלָתוֹ לְבָתּוֹ:

וְאִם־אִין לוֹ בֵּת וּנְתַתֶּם אֶת־נַחֲלָתוֹ לְאָחִיו:

וְאִם־אִין לוֹ אָחִים וּנְתַתֶּם אֶת־נַחֲלָתוֹ לְאָחִי אֲבִיו:

וְאִם־אִין אָחִים לְאָבִיו וּנְתַתֶּם אֶת־נַחֲלָתוֹ לְשָׂאֵרוֹ הַקָּרֵב אֵלָיו מִמִּשְׁפַּחְתּוֹ
וַיִּרַשׁ אֹתָהּ וְהָיְתָה לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְחֶקֶת מִשְׁפָּט כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת־מֹשֶׁה:

ב. משה פחד לקחת אחריות?

מקור 3 רמב"ן על במדבר כ"ז, פסוק ג'

וְדַעְתִּי בְּדֶרֶךְ הַפֶּשַׁט: שָׁאֲמָרוּ כִּכָּה בְּעֵבוֹר שְׁחָשְׁבוּ, שְׁמִלְשָׁה רַבְּנוּ הִיָּה שׁוֹנֵא עֲדַת קֶרַח יוֹתֵר מִכָּל הַחוֹטְאִים שְׁמָתוֹ בְּמִדְבָּר, שְׁהֵם הָיוּ הַקָּמִים פְּנִגְדוּ וְהַכּוֹפְרִים בְּכָל מַעֲשָׂיו. וְחָשְׁבוּ אוֹלֵי בְשִׁנְאָתוֹ אוֹתָם יֹאמֵר: אֵל יְהִי לוֹ מִשְׁךְ חֶסֶד, וְאֵל יְהִי חוֹנֵן לִיתוּמָיו, יִזְכֹּר עוֹן אָבוֹתָם אֵל ה' (תְּהִלִּים קט יב יד), עַל כֵּן הוֹדִיעוּהוּ כִּי לֹא הָיָה מֵהֶם.

<< הרבי

משה חשש להיראות משוחד

מסופר בתורה שכאשר בנות צלפחד באו לפני משה עם שאלה ובקשה בנוגע לנחלת אביהן, "תנה לנו אחוזה בתוך אחי אבינו"¹ - לא המתין משה רבינו לחשוב ולהתבונן כדי להשיב על שאלתן, אלא, הפנה מיד את השאלה להקב"ה, "ויקרב משה את משפטן לפני ה'"².

ובטעם הדבר - דלכאורה, היתכן שמשה רבינו לא היה יכול להשיב בעצמו על שאלתן - מבארים מפרשי המקרא³, "כיון שגלו בנות צלפחד בטענתן, שלא היה אביהן מעדת שונאיו של משה ("והוא לא היה בתוך העדה הנועדים על ה' בעדת קורח"), היה בזה קירוב הדעת למשה. ואילו היה דן את דינו, היה כאילו נוטל שוחד דברים, ועל כן חשך עצמו מן הדין, ולא רצה לדון אותן".

מקור 4 משנה תורה, הלכות סנהדרין, פרק כ"ג, הלכה ב'

ולא שחד ממון בלבד אלא אפלו שחד דברים.

ומעשה בדן אחד שהיה עולה בדוגית קטנה לעבר בנהר, ופשט אחד ידו וסיעו בעליתו, והיה לו דין. ואמר לו הדן: הריני פסול לך לדיו. ומעשה באחד שהעביר אברה נוצה של עוף מעל רדיד הדן, ואחר פסה רק מלפני הדן, ואמר לו: הריני פסול לך לדיו.

ומעשה באחד שהביא מתנה אחת ממתנות כהנה לדן כהן, ואמר לו: פסול אני לך לדיו.

ומעשה בארס אחד של דן שהיה מביא לו תאנים מתוך שדהו מערב שבת לערב שבת. פעם אחת הקדים והביא בחמישי בשבת מפני שהיה לו דין, ואמר לו הדן: הריני פסול לך לדיו, אף על פי שהתאנים משל דן, הואיל והביאן שלא בזמנם נפסל לו לדיו:

(3) בחיי על הפסוק (בשם "יש שפירשו").

(1) פינחס, כז, ד.
(2) שם, ה.

ג. חומרת השוחד

<< הרבי

משה - הגדול מכולם

והגע עצמך:

מחד גיסא - מי לנו גדול ממשה רבינו, "משה קיבל תורה מסיני ומסרה ליהושע וכו'"⁴, עד סוף הדורות, כך, שכל גדול בדורו, הרי, כל תורתו, וכל התוקף שלו שצריכים לשמוע לדבריו מכיון שאומר את דברי התורה, אינו אלא כתוצאה מזה שמשה רבינו מסר את התורה ליהושע, ויהושע לזקנים, וכן הלאה, במשך ארבעים הדורות דמקבלי התורה (כפי שמונה הרמב"ם בהקדמתו לספר משנה תורה), ועל דרך זה בדורות שלאחרי זה, עד לדורו.

ובפרט שמאורע זה אירע בשנת הארבעים, שאז היה משה רבינו בתכלית השלימות - לאחרי שקיבל כל התורה כולה, שהרי, כמה ענינים בתורה נתגלו לאחרי מעמד הר סיני, במשך הארבעים שנה, ונמצא, שבשנת הארבעים קיבל כבר כל התורה כולה, תכלית השלימות דמשה רבינו.

ומכיון שכן, היה משה רבינו צריך להשיב על שאלתן של בנות צלפחד: בודאי ידע משה רבינו את דינו של "תלמיד חכם שראוי להורות ואינו מורה"⁵.

ובמילא, כשבאים אליו עם שאלה, ולא רק איש אחד, אלא חמשה אנשים (חמש בנות צלפחד), ומה גם ששאלה זו נשאלת במעמד הנשיאים וכל העדה. ובפרט ששאלה זו היא בענין הכי עיקרי אצל (בני ישראל בכלל, ובמיוחד אצל) הדור שנכנסו לארץ - נחלת הארץ, כמובן מדבריו של משה רבינו, ברעש הכי גדול, בנוגע לבני גד ובני ראובן⁶, עד כמה נוגע הענין דנחלה בארץ, הרי, על פי תורה, תורת משה, מוטל עליו החיוב והזכות להשיב על השאלה.

שוחד חסר משמעות

ולאידך גיסא - ה"שוחד דברים" ששייך כאן (באמרם שלא היה אביהן מעדת שונאיו של משה) הוא אפסי:

מחלוקת קורח אירעה לפני שלושים ותשע שנה, אשר, אפילו בשעת מעשה, לא היה משה רבינו זקוק לקירוב הדעת של בשר ודם (שאינו מעדת שונאיו כו') להוכחת צדקתו, שהרי סמך על הקב"ה, באמרו "בוקר ויודע ה' גו"⁷, "ואם בריאה יברא ה' וגו"⁸, ואכן היה בפועל, כך, שגם קורח ועדתו נוכחו בעליל בצדקתו של משה רבינו,

(7) קרח טז, ה.
(8) שם, ל.

(4) אבות רפ"א.
(5) סוטה כב, סע"א. ע"ז יט, ב.
(6) מטות לב, ו ואילך.

ועל אחת כמה וכמה - שלושים ותשע שנה לאחרי כן, שאין כל משמעות ב"שוחד דברים" על דבר צדקתו של משה רבינו.

ואף על פי כן, מכיון שהזכירו שלפני שלושים ותשע שנה, ברגע שלפני "בריאה יברא ה'", כאשר היה מקום לשתי דעות כו' (שהרי בניגוד למשה רבינו היו קורח ועדתו ומאתיים וחמשים ראשי סנהדראות, כמובא בפירוש רש"י⁹), לא היה אביהן מעדת שונאיו של משה - שוב לא רצה משה רבינו לדון דין זה, כדי שלא יהיה מקום לחשש של "שוחד דברים" שיכול להטות ולשנות את הפסק דין האמיתי, למרות היותו "משה רבינו", פוסק שאין להרהר אחריו!

וסיפור זה כותב משה רבינו בספר התורה, חלק מתורה שבכתב, מלשון הוראה¹⁰- הוראה לכל אחד ואחד מישראל, עד כמה יש להזהר מענין של "שוחד", כאמור, אפילו שוחד בענין הכי קל, ולאידך, ביחס לגדול שבגדולים שאין למעלה ממנו, משה רבינו!

מקור 5 תלמוד בבלי, מסכת סנהדרין, דף י"ח עמוד ב' (עם ביאור שטיינזלץ)

אין מושיבין.. מלך ופלוני גדול בבית הדין הדין בעבור השנה... ומסבירים: מלך אין דו משום אפסגיא, הספקת מזון ומשכרת לצבא, שאין המלך מענין בתוספת חדש לשנה, שהוא הוספה גדולה בהוצאותיו. פלוני גדול - משום צנה הוא מענין שהטבילות שהוא טובל ביום הכפורים, ורצפת המקדש (שהרי הוא עובד יחף) יהיו חמים ככל האפשר. ולכן יש לו גם נגיעה בשאלת העבור שהרי רצונו שיהא יום הכפורים בעונת שנת חמה.

גו"א ר"פ בראשית. זה"ג נג, ב.

9 שם, א.
10 ראה רד"ק לתהלים יט. ה.

ד. שוחד עצמי

עצה אובייקטיבית

והביאור בזה: ידוע שכאשר ישנה עיר בצורה (בעלת חומה וכו'), קשה יותר לכבוש אומזה מובן - במכל שכן וקל וחומר - בנוגע לענייננו:

כאשר מדובר אודות אנשים שלא בערך לגמרי ביחס לגדלותו של משה רבינו, ולאידך, ה"שוחד" שעומד בפניהם הוא (לא זכרון מאורע שהתרחש לפני ל"ט שנה, כי אם) דבר שבהוה, הנוגע ברגע זה ממש, ... הרי בודאי ובודאי שאינו יכול לסמוך על עצמו, כי אם, לברר ולשאול אצל גדול ממנו, "עשה לך רב".

הברירה היא בידו לבחור לעצמו איזה רב שרוצה - "עשה לך רב", אתה בעצמך: אבל, צריך לבחור "רב", גדול ממנו, שיקבל את דעתו ויקיים את דבריו.

וכאמור, גם כאשר הדבר כרוך בקשיים, שהרי "מי ידמה לו" ... - כמודגש בדיוק הלשון "עשה לך רב", מלשון כפי. ובודאי שהדבר הוא בכחו וביכלתו, שהרי "איני מבקש כו' אלא לפי כחן", כנ"ל.

משיחת ליל ג' דחג הסוכות, תשמ"ז, רשימת השומעים בלתי מוגה

(תורת מנחם ה'תשמ"ז חלק א', עמוד 902 ואילך)

